

מראי מקומות - יבמות

נא:

א. דלמא אתי לייבומי לשני

הק' הישרש יעקב, הא כ' רש"י על המשנה (ג. ד"ה ולא מאמר אחר מאמר) "בין ביבם א' לשתי יבמות, בין ב' יבמים ליבמה א', האחרון אין כלום לפסול את הראשונה עליו, וכו'", וזהו כנגד הגמ' כאן, דמבואר דאסור לייבם הראשונה, מחמת מאמר השני. וע' במצפה איתן (נא. ד"ה וכן אתה אומר), דדייק מהגמ' לקמן (צ"ה) דלפי ר"ג דאמר אין מאמר אחר מאמר, אין מאמר השני פוסל על הראשון, ורשאי ראשון לייבם. והק' מהגמ' כאן דמבואר דצריך לחלוץ משום דגזרי' דאולי אתי לייבם השני. אולם כ' לחלק בין ב' יבמות ליבם א', דשם באמת צריך לחלוץ, ומשום דגזרי', ובין ב' יבמים ליבמה א', דשם לא גזרי'. וביאר, דהא דלא גזרי' שם הוא משום דלא שייך למגזר ולאסור יבם א' משום יבם הב', "דבב' בני אדם לא גזרי' לאסור המותר". ואולי לפי דבריו יש לדחות דכשכ' רש"י לעיל אותו נפק"מ בהא דאין מאמר אחר מאמר, דאין הראשון נפסל, הי' כוונתו לב' יבמים, ושאר נפק"מ, שאין צריכה גט ושאינו אסור בקרובותיה, וזהו בכל ציוה, וצ"ע.

ב. אי ביאת ראשון ביאה וכו'

והק' רש"י, הא אפי' אם ביאת ראשון ביאה, למה אינה אסורה לו אח"כ, הרי זינתה תחתיו, ולמה אינה נאסרת לבעלה. ותי' דקיי"ל דאין אשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה. ותמהו הראשונים, הרי זהו רק בעד א', אבל אם יש עדי זנות, ודאי אסורה לבעלה אפי' בלא קינוי וסתירה, ולכן כ' תוס' דטעות סופר הוא ברש"י. ותוס' ביארו, וכ"כ הרמב"ן, דמייירי או דבא עליה באונס או בשוגג, או דקטנה היא, ופיתוי קטנה אונס. עוד הביא הרמב"ן בשם הרב אב"ד דכ' לתרץ ע"פ מה דאי' בקדושין י"ט, דוכי ינאף איש את אשת רעהו, פרט לאשת קטן, ומסיק שם דמייירי באשת קטן יבם, דאף דהיבם קנאה, מ"מ אינו חייב מיתה המזנה עמה. וא"כ, ס"ל להרב אב"ד דהוא הדין כאן לגבי לאוסרה על בעלה, דכיון דכאן מייירי ביבם קטן, ממילא מה דזינתה, אף דהי' ברצון, אינה

אוסרה על בעלה. וכ' ומהא נמי יכלינן למימר לדעת' דר' שמעון דכמאמר שויה רבנן, ואין דינה כאשת איש גמורה. וביאר בשיעורי ר' שמואל (רמ"ח), דס"ל להרב אב"ד דהמיעוט בגמ' שם אינו רק מיעוט מחיוב מיתה (וכשי' הרשב"א שם בקדושין), אלא המיעוט הוא מעצם חלות האישות, דבאשת קטן חסר בגמר חלות האישות, ומשו"ה אין חיוב מיתה, ובכה"ג דהאישות אינה גמורה, אין עליה דין סוטה אם זינתה. וזהו גופא למה עשו רבנן ביאת קטן כמאמר, דאינה אישות גמורה. וע"ש עוד (אות רנב) דכ' דאולי לפ"ז יש ליישב שי' רש"י, דגם רש"י ס"ל כהרב אב"ד, אלא דהי' ק' לו, דאי' לקמן (כ"ה) דשייך דין סוטה גם באשת קטן אליבא דשמואל, ולכן כ' דזהו רק בקינוי וסתירה, דבמצב של קינוי וסתירה ודאי גם אשת קטן נאסרה, אלא דסיים דמדברי רש"י לא משמע כן, וצ"ע.

וע"ע בערוך לנר שכ' ליישב דעת רש"י, דמייירי שלא הי' עד א', ולכן אין איסור אלא בקינוי וסתירה. אבל הק' דע"כ היו כאן ב' עדים, דאל"כ איך מהני היבום, הא צריכין עדים על הביאה. וע"ז ביאר דעדי יבום אי"צ אלא להיות עדים על היחוד, והן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה, אבל לאוסרה על בעלה צריכים עדי טומאה ממש. וא"כ, קו' רש"י הי' דממ"נ, אם איכא עדים על הביאה, אסורה לבעלה, ואם אין כאן אלא עד א', וע"א נאמן באיסורין, א"כ אין כאן עדי יבום כלל. וע"ז תי' דמייירי שיש ב' עדים מבחוץ, ולכן שפיר הוי יבום, אלא דהק' דא"כ למה לא תאסר משום הסתירה גופה. וע"ז תי' דאין אשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה, וע"ש עוד מש"כ בזה.

ג. ר"ש, דתניא וכו'

הק' הרשב"א, למה צריכין להביא מביאת קטן, הרי ר"ש ג"כ ס"ל כן בפירושו במאמר גופי', כדאי' לעיל (ט), דאמר ר"ש אם מאמרו של שני הוא מאמר, אשת שני הוא בועל, וכו'. ותי' בדוחק דאילו מהתם ה"א דלדבריהם דרבנן קאמר להו, דלאו סברא הוא למגזר באשת ב' יבמים.